

WERKBOEK

أُصُولُ السُّنَّةِ

UŞŪL AL-SUNNA

DE FUNDAMENTEN VAN DE SUNNA

De versie (*riwāya*) van ‘Abdūs b. Mālik al-‘Attār

door

Imam Aḥmad Ibn Ḥanbal

(o. 241 AH) رَحْمَةُ اللَّهِ

MARKAZ TAWHIED
Islamitisch centrum Veldhoven

TWEEDAAGSE CONFERENTIE

25 / 26 APRIL 2026

De fundamente van de Sunna zijn bij ons:

[١] التَّمَسُّكُ بِمَا كَانَ عَلَيْهِ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَالِإِقْتِدَاءُ بِهِمْ.

[1] Het vasthouden aan datgene waarop de Metgezellen van de Boodschapper van Allah ﷺ zich bevonden en het navolgen van hen.

[٢] وَتَرْكُ الْبِدْعِ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ فَهِيَ ضَلَالَةٌ.

[2] Het laten van innovaties, en elke innovatie is een dwaling.

[٣] وَتَرْكُ الْمِرَاءِ وَالْجِدَالِ وَالْخُصُومَاتِ فِي الدِّينِ.

[3] Het laten van het redetwisten, het discussiëren en de geschillen in de religie.

[٤] وَتَرْكُ الْجُلُوسِ مَعَ أَصْحَابِ الْأَهْوَاءِ.

[4] Het laten van het zitten met de aanhangers van de begeerten.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[٥] وَالسُّنَّةُ عِنْدَنَا آثَارُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ .

[5] De Sunna houdt bij ons in: de overleveringen van de Boodschapper van Allah ﷺ.

[٦] وَالسُّنَّةُ تُفَسِّرُ الْقُرْآنَ، وَهِيَ دَلَالٌ الْقُرْآنِ .

[6] De Sunna legt de Qur'ān uit. Het vormt de aanwijzingen (ter verduidelijking) van de Qur'ān.

[٧] وَكَيْسَ فِي السُّنَّةِ قِيَاسٌ، وَلَا تُضْرَبُ لَهَا الْأَمْثَالُ، وَلَا تُدْرَكُ بِالْعُقُولِ وَلَا الْأَهْوَاءِ، إِنَّمَا هُوَ الْإِتِّبَاعُ وَتَرْكُ الْهَوَى .

[7] Wat betreft de Sunna is er geen analogieredenering (*qiyās*). Er worden geen vergelijkingen voor gemaakt. Het wordt niet gekend door middel van het verstand, noch de begeerten. Het is slechts (een kwestie van) het opvolgen en het laten van de begeerte.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

وَمِنَ السُّنَّةِ اللَّازِمَةِ الَّتِي مَنْ تَرَكَ مِنْهَا خَصْلَةً لَمْ يَقْبَلْهَا وَيُؤْمِنُ بِهَا لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِهَا:

En tot de bindende Sunna behoort (het volgende); wie daarvan één eigenschap laat, deze niet accepteert en er niet in gelooft, behoort niet tot haar aanhangers:

[8] الإِيمَانُ بِالْقَدَرِ خَيْرُهُ وَشَرُّهُ، وَالتَّصَدِيقُ بِالْأَحَادِيثِ فِيهِ، وَالْإِيمَانُ بِهَا، لَا يُقَالُ لِمَ؟ وَلَا كَيْفَ؟ إِنَّمَا هُوَ التَّصَدِيقُ بِهَا وَالْإِيمَانُ بِهَا، وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ تَفْسِيرَ الْحَدِيثِ وَبَيَّغُهُ عَقْلُهُ فَقَدْ كَفِيَ ذَلِكَ وَأُحْكِمَ لَهُ، فَعَلَيْهِ الإِيمَانُ بِهِ وَالتَّسْلِيمُ لَهُ؛ مِثْلُ حَدِيثِ: الصَّادِقِ الْمَصْدُوقِ، وَمِثْلُ: مَا كَانَ مِثْلَهُ فِي الْقَدَرِ، وَمِثْلُ أَحَادِيثِ الرُّؤْيَةِ كُلِّهَا، وَإِنْ نَبَتْ عَنِ الْأَسْمَاعِ وَاسْتَوْحَشَ مِنْهَا الْمُسْتَمِعُ فَإِنَّمَا عَلَيْهِ الإِيمَانُ بِهَا، وَأَنْ لَا يَرُدَّ مِنْهَا حَرْفًا وَاحِدًا، وَغَيْرَهَا مِنَ الْأَحَادِيثِ الْمَأْثُورَاتِ عَنِ الثَّقَاتِ.

[8] Het geloof in de Voorbeschikking (*al-qadar*), het goede ervan en het slechte ervan, en het bevestigen van de overleveringen daarover en het geloven daarin. Er wordt niet gezegd: 'Waarom?', en ook niet: 'Hoe?' Het is slechts (een kwestie van) het te bevestigen en er in te geloven. En wie de uitleg van een overlevering niet kent en het zijn verstand te boven gaat: voor hem is dat afdoende en het is voor hem vastgesteld. Hij dient er in te geloven en zich er aan over te geven, zoals de overlevering van de waarachtige, degene die geloofd wordt, en zoals dat wat daaraan gelijk is met betrekking tot de Voorbeschikking, en zoals alle overleveringen over het zien (van Allah door de gelovigen). Ook al klinkt het vreemd voor de gehoorzintuigen en voelt de luisteraar er een afkeer van, hij dient slechts erin te geloven en er geen enkele letter van te verwerpen, en (eveneens) de overige overleveringen van de betrouwbare overleveraars.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[٢٤] ثُمَّ بَعْدَ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ: أَصْحَابُ الشُّورَى الْخَمْسَةِ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، وَالزُّبَيْرُ، وَطَلْحَةُ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، كُلُّهُمْ يَصْلُحُ لِلْخِلَافَةِ وَكُلُّهُمْ إِمَامٌ.

[24] Vervolgens, na deze drie, de vijf van de raad (*al-shūrā*): ‘Alī b. Abī Ṭālib, al-Zubayr, Ṭalḥa, ‘Abd al-Raḥmān b. ‘Awf en Sa‘d b. Abī Waqqās. Zij allen waren geschikt voor het kalifaat en zij allen waren imams.

[٢٥] وَيُذْهِبُ فِي ذَلِكَ إِلَى حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ: «كُنَّا نَعُدُّ وَرَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَيًّا، وَأَصْحَابَهُ مُتَوَافِرُونَ: أَبُو بَكْرٍ، ثُمَّ عُمَرُ، ثُمَّ عَثْمَانُ، ثُمَّ نَسَكْتُ».

[25] En daarin wordt uitgegaan van de overlevering van Ibn ‘Umar: “Wij waren gewend, terwijl de Boodschapper van Allah ﷺ nog in leven was en zijn Metgezellen talrijk aanwezig waren, om als volgt op te sommen: Abū Bakr, vervolgens ‘Umar, vervolgens ‘Uthmān, en daarna zwegen wij.”

[٢٦] ثُمَّ مِنْ بَعْدِ أَصْحَابِ الشُّورَى: أَهْلُ بَدْرِ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ، ثُمَّ أَهْلُ بَدْرِ مِنَ الْأَنْصَارِ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلَى قَدْرِ الْهَجْرَةِ وَالسَّابِقَةِ أَوْلًا فَأَوْلًا.

[26] Vervolgens, na de mensen van de raad (*al-shūrā*), de mensen van Badr van onder de Emigranten (*al-muhājirūn*), vervolgens de mensen van Badr van onder de Helpers (*al-anṣār*), van de Metgezellen van de Boodschapper van Allah ﷺ, naar gelang de emigratie en het voorafgaan (in de Islam), één voor één in volgorde.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[٣١] وَدَفَعُ الصَّدَقَاتِ إِلَيْهِمْ جَائِزَةً نَافِذَةً، مَنْ دَفَعَهَا إِلَيْهِمْ أَجْزَأَتْ عَنْهُ بَرًّا كَانَ أَوْ فَاجِرًا.

[31] En het afdragen van de liefdadigheden (*al-ṣadaqāt*) aan hen is toegestaan en geldig; wie deze aan hen afdraagt, heeft daarmee voldaan, of hij (d.w.z. de leider) nu rechtschapen is of verdorven.

[٣٢] وَصَلَاةِ الْجُمُعَةِ خَلْفَهُ وَخَلْفَ مَنْ وَّلَاهُ جَائِزَةً تَامَّةً رَكَعَتَيْنِ، مَنْ أَعَادَهُمَا فَهُوَ مُبْتَدِعٌ، تَارِكٌ لِلآثَارِ، مُخَالِفٌ لِلسُّنَّةِ، لَيْسَ لَهُ مِنْ فَضْلِ الْجُمُعَةِ شَيْءٌ إِذَا لَمْ يَرَ الصَّلَاةَ خَلْفَ الْأَئِمَّةِ مَنْ كَانُوا؛ بَرَّهُمْ وَفَاجِرِهِمْ، فَالسُّنَّةُ بِأَنْ يُصَلِّيَ مَعَهُمْ رَكَعَتَيْنِ، وَيَدِينُ بِأَنَّهَا تَامَّةٌ، لَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ مِنْ ذَلِكَ شَكٌّ.

[32] En het vrijdaggebed (*ṣalāt al-jumu'a*) achter hem en achter degene die hij heeft aangesteld is toegestaan en compleet, (bestaande uit) twee gebedseenheden. Wie deze herhaalt, is een innovator, iemand die de overgeleverde berichten verlaten heeft en is afgeweken van de Sunna. Hij heeft geen enkel aandeel in de verdienste van het vrijdaggebed als hij het gebed achter de leiders niet toegestaan acht, wie zij ook zijn, of zij nu rechtschapen zijn of verdorven. De Sunna is dat hij met hen twee gebedseenheden bidt en gelooft dat dit compleet is. Laat er in je hart geen enkele twijfel daarover bestaan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[٣٥] وَقِتَالُ اللَّصُوصِ وَالْخَوَارِجِ جَائِزٌ؛ إِذَا عَرَضُوا لِلرَّجُلِ فِي نَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَلَهُ أَنْ يُقَاتِلَ عَنْ نَفْسِهِ وَمَالِهِ، وَيُدْفَعَ عَنْهَا بِكُلِّ مَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ، وَلَيْسَ لَهُ إِذَا فَارَقُوهُ أَوْ تَرَكَوهُ أَنْ يَطْلُبَهُمْ، وَلَا يَتَّبِعَ آثَارَهُمْ، لَيْسَ لِأَحَدٍ إِلَّا الْإِمَامَ أَوْ وِلَاةَ الْمُسْلِمِينَ، إِنَّمَا لَهُ أَنْ يَدْفَعَ عَنْ نَفْسِهِ فِي مَقَامِهِ ذَلِكَ، وَيَنْوِيَ بِجَهْدِهِ أَنْ لَا يَقْتُلَ أَحَدًا، فَإِنْ أَتَى عَلَى بَدَنِهِ فِي دَفْعِهِ عَنْ نَفْسِهِ فِي الْمَعْرَكَةِ فَأَبْعَدَ اللَّهُ الْمَقْتُولَ، وَإِنْ قُتِلَ هَذَا فِي تِلْكَ الْحَالِ وَهُوَ يَدْفَعُ عَنْ نَفْسِهِ وَمَالِهِ رَجَوْتُ لَهُ الشَّهَادَةَ كَمَا جَاءَ فِي الْأَحَادِيثِ، وَجَمِيعُ الْآثَارِ فِي هَذَا: إِنَّمَا أُمِرَ بِقِتَالِهِ وَلَمْ يُؤْمَرْ بِقِتَالِهِ، وَلَا اتِّبَاعِهِ، وَلَا يُجْهَزُ عَلَيْهِ إِنْ صُرِعَ أَوْ كَانَ جَرِيحًا، وَإِنْ أَخَذَهُ أَسِيرًا فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يَقْتُلَهُ وَلَا يُقِيمَ عَلَيْهِ الْحَدَّ، وَلَكِنْ يَرْفَعُ أَمْرَهُ إِلَى مَنْ وِلَاةَ اللَّهِ فَيَحْكُمَ فِيهِ.

[35] En het bestrijden van de rovers en de Khawārij is toegestaan wanneer zij een man en zijn bezit aanvallen. Hij mag dan voor zijn leven en zijn bezit vechten en zich daartegen verdedigen met alles waartoe hij in staat is. Maar wanneer zij van hem weg gaan of hem met rust laten, is het hem niet toegestaan hen op te zoeken of hun sporen te volgen. Dat is voor niemand toegestaan behalve voor de leider of de bestuurders van de moslims.

Het is hem slechts toegestaan zichzelf op die plaats te verdedigen, en hij dient zich met zijn inspanning voor te nemen niemand te doden. Als hij echter, terwijl hij zich in de strijd verdedigt, iemand dodelijk treft, moge Allah dan degene die gedood is op afstand zetten. En als deze persoon in die toestand wordt gedood terwijl hij zijn leven en zijn bezit verdedigt, dan hoop ik voor hem het martelaarschap, zoals is vermeld in de overleveringen.

En alle overgeleverde berichten hierover geven aan dat men slechts is opgedragen hem te bestrijden en niet hem te doden, noch hem te achtervolgen. En men mag hem niet om het leven brengen als hij is neergeslagen of gewond is. En als men hem gevangen neemt, dan is het hem niet toegestaan hem te doden, noch een straf op hem toe te passen, maar hij moet zijn zaak voorleggen aan degene aan wie Allah het gezag heeft toevertrouwd, zodat hij daarover oordeelt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[٣٦] وَلَا تَشْهَدُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ بِعَمَلٍ يَعْمَلُهُ بِجَنَّةٍ وَلَا نَارٍ، تَرْجُو لِلصَّالِحِ وَتَخَافُ عَلَيْهِ، وَتَخَافُ عَلَى الْمُسِيءِ الْمُذْنِبِ، وَتَرْجُو لَهُ رَحْمَةَ اللَّهِ.

[36] En wij getuigen voor niemand van de mensen van de gebedsrichting (naar de Ka'ba in Mekka), op grond van een daad die hij verricht, dat hij tot (de mensen van) het Paradijs of tot (de mensen van) het Vuur behoort. Wij hopen voor de vrome persoon en vrezen voor hem, en wij vrezen voor de slechte, zondigende persoon, en hopen voor hem op de Genade van Allah.

[٣٧] وَمَنْ لَقِيَ اللَّهَ بِذَنْبٍ يَجِبُ لَهُ بِهِ النَّارُ تَائِبًا غَيْرَ مُصِرٍّ عَلَيْهِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ، وَيَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ.

[37] En wie Allah ontmoet met een zonde die het Vuur voor hem noodzakelijk maakt, terwijl hij berouwvol is en daarin niet volhardt, Allah zal zijn berouw accepteren, en Hij aanvaardt het berouw van Zijn dienaren en vergeeft de slechte daden.

[٣٨] وَمَنْ لَقِيَهِ وَقَدْ أُفِيمَ عَلَيْهِ حَدُّ ذَلِكَ الذَّنْبِ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَتُهُ كَمَا جَاءَ الْخَبْرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ.

[38] En wie Hem ontmoet terwijl de voorgeschreven straf voor die zonde in het wereldse leven op hem is uitgevoerd, dan is dat een kwijtschelding voor hem, zoals is overgeleverd van de Boodschapper van Allah ﷺ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

